

بسم الله الرحمن الرحيم

آزمون های عینی

نصیبت

دکتر نصراله عرفانی

دانشیار دانشگاه پیام نور

سرشناسه	: عرفانی، نصراله، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: آزمون‌های عینی شخصیت / نصراله عرفانی.
مشخصات نشر	: همدان: فراگیر هگمتانه، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۴۴۰ ص.
شابک	: ۹۸۷-۶۰۰-۲۱۹-۲۴۹-۳
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: آزمون‌های شخصیت
موضوع	: Personality tests
موضوع	: شخصیت‌سنجی
موضوع	: Personality assessment
موضوع	: روان‌شناسی -- آزمون‌ها
موضوع	: Psychological tests
رده بندی کنگره	: BF ۶۹۱ ۵
رده بندی دیویی	: ۱۶۰/۲۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۰۰۵۷۲

عنوان کتاب:	از رون‌های عینی شخصیت
مؤلف:	دکتر نصراله عرفانی
ناشر:	نشریات فراگیر هگمتانه
چاپ:	سینا
شمارگان:	جلد ۹۰۰
نوبت چاپ:	اول / ۱۳۹۹
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۲۱۹-۲۴۹-۳
قیمت:	۶۰,۰۰۰ تومان

مرکز پخش: همدان، خیابان شریعتی، مقابل کبابیان، کوچه مهر

تلفن: ۳۲۵۱۴۴۶۱-۳۲۵۱۴۴۴-۳۲۵۲۸۴۶۲-۰۸۱ دورنگار: ۳۲۵۱۷۲۵۲-۰۸۱

پیش‌گفتار

یا علی گفتیم و عشق آغاز شد.

کوشش دانشمندان برای توصیف و طبقه‌بندی شخصیت آدمی را می‌توان در یونان باستان ردیابی کرد. در عهد باستان تفاوت افراد را از نظر خلق و خو به غلبه یکی از خلط‌های چهارگانه (خون، صفرا، بلغم، و سودا) نسبت می‌دادند و بر این اساس افراد را به چهار سنخ -موسمزاج، صفراوی مزاج، بلغمی مزاج، و سودایی مزاج یا مالیخولیایی طبقه‌بندی می‌کردند. این یدکاه همچنان تا قرن ۱۹ دوام داشت.

گالتون^۱ (۱۸۳۰) یکی از نخستین کسانی است که به مطالعه و اندازه‌گیری تفاوت‌های فردی پرداخت و جیمز کاتل^۲ در سال ۱۸۹۰ در مقاله‌ای برای اولین بار اصطلاح «آزمون روانی» را وارد ادبیات روانشناسی کرد. آزمون‌های روانی عمدتاً برای سنجش تفاوت‌های فردی به کار می‌روند. یکی از زمینه‌های گسترده روان‌آزمایی، سنجش شخصیت است. آزمون شخصیت به آن دسته از وسایل اندازه‌گیری اطلاق می‌شود که جهت سنجش خصوصیتی از قبیل سازگاری هیجانی، روابط اجتماعی، انگیزش، رغبت و نگرش تعبیه شده‌اند.

دو دسته بزرگ آزمون‌های شخصیت، آزمون‌های عینی و فراقنی هستند. آزمون‌های فراقنی بر اساس فرضیه فراقنی ساخته شده‌اند. طبق نظر فرانک^۳، بر اساس فرضیه فراقنی هنگامی که اشخاص می‌کوشند تا محرک‌های مبهم را درک کنند، تفسیر آنان از این

¹. Galton

². Cattell

³. Frank

محرک‌ها بازتابی از احساسات، نیازها، تجارب، رفتارهای شرطی شده پیشین، و فرایند تفکر آن‌هاست (عرفانی، ۱۳۹۶).

آزمون‌های عینی که معمولاً بر اساس اصول روان‌سنجی ساخته شده‌اند، شامل مجموعه ابزارهای ساخت‌یافته‌ای هستند که آزمودنی به صورت بسته‌پاسخ به سوال‌ها جواب می‌دهد و نمره‌گذاری و تفسیر نتایج از قواعد مشخصی پیروی می‌کند، به این ترتیب قضاوت آزمونگر در نمره‌گذاری بی‌تاثیر است و یا کم‌ترین تاثیر را دارد. در ساخت آزمون‌های عینی فرض می‌شود که اولاً شخصیت آدمی متشکل از خصائصی است که شدت و اندازه آن در افراد مختلف، تفاوت است، و ثانیاً این خصائص شخصیتی از ثبات و پایایی نسبی برخوردار هستند.

برای ساخت آزمون‌های عینی، از دو راهبرد عمده قیاسی و تجربی استفاده می‌شود. در راهبرد قیاسی دو روش متفاوت منطقی-محتوایی و نظریه‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. در روش منطقی-محتوایی، سازنده آزمون شیوه منطقی می‌کوشد پرسش‌هایی که خصیصه مورد نظر را می‌سنجند، در محتوای آزمون قرار دهد. در روش نظریه‌ای، آزمون‌سازی با نظریه‌ای درباره ماهیت خصیصه معینی که قرار است اندازه‌گیری شود، آغاز می‌گردد. هم‌چنین در راهبرد تجربی از دو روش مختلف گروه-ملاک و تحلیل عاملی بهره‌گیری می‌شود. در روش گروه-ملاک، مواد آزمون به گونه‌ای انتخاب می‌شوند تا افرادی را که ویژگی‌های معینی دارند، از سایر افراد متمایز کنند؛ و در روش تحلیل عاملی، برای تعیین معنای مواد آزمون از روش آماری تحلیل عاملی استفاده می‌شود.